

Sygn. akt I C 265/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 października 2014 r.

Sąd Okręgowy w Olsztynie Wydział I Cywilny

w składzie

Przewodniczący: SSO Wiesław Kasprzyk

Protokolant: praktykant Aneta Rumińska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 26 września 2014 r. w Olsztynie

sprawy z powództwa R. P. (1) i B. W. (1)

przeciwko Spółdzielni Handlowo Produkcyjnej w O.

o uchylene uchwał

1. uchyla uchwały nr (...) i (...) Rady Nadzorczej Spółdzielni Handlowo Produkcyjnej w O. z dnia (...)r.
2. zasądza od pozwanego na rzecz powodów kwoty 597 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sędzia

W. K.

Sygn. akt I C 265/13

UZASADNIENIE

Powodowie – R. P. (1) i B. W. (1) wnieśli o uchylene uchwał nr (...) i (...) Rady Nadzorczej Spółdzielni Handlowo Produkcyjnej w O. z dnia (...) r. bowiem są one nieważne z przyczyn formalnych i oparte na nieprawdziwych zarzutach. Ponadto zdaniem pozwanych z uwagi na brak właściwych pouczeń i wprowadzenie ich w błąd przez zarząd spółdzielni nie dotrzymali terminu do zaskarżenia uchwał przed sądem.

W uzasadnieniu pozwu wskazali że :

- dnia (...) r. rada nadzorcza spółdzielni rozpatrywała wniosek prezesa spółdzielni o wykluczenie ich z członków spółdzielni. Zgodnie z przepisami na to posiedzenie powodowie zostali poproszeni aby ustosunkować się do wniosku i złożyć wyjaśnienia. Po wysłuchaniu wyjaśnień powodów rada nie podjęła decyzji lecz zwróciła się do zarządu o dostarczenie dodatkowych dokumentów.

- na następnym posiedzeniu rady w dniu (...)r. (powodowie nie zostali zaproszeni) rada ponownie nie podjęła decyzji o wykluczeniu powodów , po raz kolejny wzywając zarząd do przedstawienia dokumentów ich obciążających.

- kolejne posiedzenie rady nadzorczej odbyło się w dniu (...)r. także pod nieobecność powodów oraz bez dokumentów żądanych od zarządu na poprzednim posiedzeniu . Tym razem rada nadzorcza podjęła uchwały nr (...) i (...) przedmiotem których było wykluczenie powodów z grona członków spółdzielni. Podejmując te decyzje rada kierowała się wyłącznie pomówieniami, plotkami i insynuacjami .

Od powyższych uchwał powodowie odwołali się w obowiązującym terminie do Walnego Zgromadzenia Spółdzielni które odbyło się w dniu (...)r. Walne zgromadzenie (uchwałami nr.(...) i (...)) uznało odwołania za zasadne i pozostawiło powodów w gronie członków. Ponieważ nikt nie zaskarżył uchwał podjętych w tej kwestii na zgromadzeniu w dniu (...)r. powodowie uznają je za obowiązujące. W mniemaniu powodów także zarząd spółdzielni prezentował takie stanowisko bowiem przez cały rok nie prowadził z powodami żadnej korespondencji, co więcej powodowie otrzymali zaproszenie na kolejne Walne Zgromadzenie na dzień (...)r.

Dopiero w dniu (...)r. (na 6 dni przed kolejnym walnym zgromadzeniem) powodowie otrzymali pisma od kierowcy spółdzielni z informacją, że z dnia 27 lipca 2012 r. ustało ich członkostwo w spółdzielni.

Zarząd spółdzielni przez okres 2 lat nie zwołał ani jednego skutecznego zebrania które mogłoby zakończyć się podjęciem uchwał o przyjęciu odwołań członków od uchwał rady nadzorczej, poza zebraniem odbytym w dniu (...)r.

Pozwany – Spółdzielnia Handlowo Produkcyjna w O. wnosząc o oddalenie powództwa wskazała, iż powództwo winno podlegać oddaleniu bowiem ich roszczenie wygasło. Powództwo zostało złożone z naruszeniem przepisu art. 24§ 7 ustawy Prawo spółdzielcze.

Zgodnie z zapisami statutu spółdzielni - § 52 ust. 6, w przypadku wniesienia odwołania do walnego zgromadzenia termin jego rozpoznania nie może być dłuższy niż 1 rok od dnia wniesienia odwołania.

Odwołania powodów wpłynęły do spółdzielni w dniu 15 czerwca 2011 r. Termin ich rozpoznania minął zatem 15 czerwca 2012 r.

Z kolei zgodnie z treścią art. 24§ 2 Prawa spółdzielczego 6 tygodniowy termin do zaskarżenia uchwały rady nadzorczej do sądu biegnie od dnia w którym odwołanie powinno być najpóźniej rozpatrzone (czyli w tym przypadku od dnia 15 czerwca 2012 r.) .

Zatem 6 tygodniowy termin upłynął w dniu 27 lipca 2012 r. Powodowie wytoczyli natomiast powództwo na przełomie maja i czerwca 2013 r. a tym samym uchybili terminowi do zaskarżenia uchwały do sądu.

W dalszej części uzasadnienia odpowiedzi na pozew pozwany wskazał, iż uchwała z dnia (...)r. o uwzględnieniu odwołania powodów nie istnieje. powołał się na orzeczenie Sądu Rejonowego VIII Wydziału KRS odmawiającego wprowadzenie w rejestrze jakichkolwiek zmian na podstawie uchwał podjętych w tej dacie na zgromadzeniu.

W kolejnej części uzasadnienia pozwany wskazywał i opisywał okoliczności jakie stanęły za złożonym przez zarząd spółdzielni wnioskiem o wykluczenie powodów z grona członków spółdzielni.

Sąd ustalił, co następuje:

W dniu (...)r. odbyło się posiedzenie Rady Nadzorczej SHP w O.. Przedmiotem zebrania było rozpatrzenie wniosku zarządu z dnia (...)r. o wykluczenie powodów z grona członków spółdzielni.

Na posiedzenie zaproszono B. W. (1) któremu wyżej wskazane pismo zarządu spółdzielni zawierało następujące zarzuty:

- spowodowania znacznych strat w obrotach, produkcji i wyniku finansowym
- sprzedaż pawilonu w W. poniżej wartości
- próba sprzedaży działki bez zgody walnego zgromadzenia
- brak nadzoru nad produkcją, handlem
- zaniechanie uruchomienia sklepu wielkopowierzchniowego

- niewłaściwe zarządzanie kadrami
- wynajem magazynu bez umowy
- nieprzestrzegania zasad statutowych
- wywieranie nacisku i „zmuszanie do nieprawdy” członków spółdzielni
- podważanie autorytetu walnego zgromadzenia

Identyczne zarzuty przedstawiono powodowi R. P. (1)

Obaj powodowie ustosunkowali się do tych zarzutów nie zgadzając się z nimi i kwestionując ich zasadność.

Po wysłuchaniu wszystkich spółdzielców (wniosek o wykluczenie nie dotyczył wyłącznie powodów) rada podjęła decyzje o wystosowaniu pisma do zarządu spółdzielni o uzupełnienie dokumentów obciążających członków spółdzielni wytypowanych przez zarząd do wykluczenia.

Dowód

Protokół z posiedzenia rady nadzorczej k. 9- 12

W dniu (...)r. odbyło się kolejne posiedzenie rady nadzorczej której przedmiotem było między innymi głosowaniem nad wykluczeniem powodów z członków spółdzielni. Z uwagi na brak konkretnych zarzutów ten problem nie był rozstrzygnięty. Rada ponownie wystąpiła do zarządu o przedstawienie udokumentowanych zarzutów. Powodowie nie uczestniczyli w tym zebraniu.

Dowód

Protokół z posiedzenia rady nadzorczej z dnia 16 maja 2011 r.

W dniu (...)r. odbyło się kolejne zebranie rady nadzorczej przedmiotem której było między innymi głosowanie nad wykluczeniem między innymi powodów z grona członków spółdzielni. Powodowie nie uczestniczyli w tym posiedzeniu i **nie byli o nim zawiadomieni**. Zarząd spółdzielni nie przedstawił żądanych przez radę dokumentów mających potwierdzić stawiane powodom zarzuty.

Na posiedzeniu tym ponownie powodom postawiono te same zarzuty co na posiedzeniu w dniu (...)r. a następnie rada podjęła uchwały o wykluczeniu powodów z członków spółdzielni.

Dowód

Protokół posiedzenia rady nadzorczej z dnia (...)r. k. 13-14

Uchwała nr. (...)k. 18, uchwała nr. (...) k. 219- 220.

Uzasadnienia powyższych uchwał zawierają praktycznie te same zarzuty które zostały zapisane w protokołach posiedzeń rady nadzorczej w dniach (...)i (...)r.

W końcowej części uzasadnienia znajduje się pouczenie o zasadach wnoszenia odwołań od decyzji rady (w trybie wewnątrz spółdzielczym).

Pismem datowanym na 7 czerwca 2011 r. podpisanym przez przewodniczącego i sekretarza rady nadzorczej zawiadomiono powodów o wykluczeniu ich z grona członków spółdzielni

Dow.

Zawiadomienie k. 17, 218,

Pismem datowanym na dzień 14 czerwca 2011 r. powód B. W. (1) wniósł odwołanie do Walnego Zgromadzenia Członków Spółdzielni wnosząc o unieważnienie uchwały gdyż stawiane zarzuty nie znajdują pokrycia w faktach. Podniósł też, że nie był zawiadomiony o terminie posiedzenia rady nadzorczej w dniu (...)r, i nie mógł złożyć wyjaśnień. Przedmiotowe pismo wpłynęło do spółdzielni w dniu 15 czerwca 2011 r.

Dow.

Odwołanie powoda B. W. k. 20

Poza sporem jest też fakt złożenia odwołania, w terminie 2 tygodni przez powoda R. P. (1). Fakt ten nie jest kwestionowany. Poza sporem jest także, iż obaj powodowie zostali zaproszeni na Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie na dzień (...)r. jego przedmiotem między innymi miało być rozpatrzenie odwołań powodów od decyzji rady nadzorczej z dnia (...)r. o wykluczeniu z członkostwa spółdzielni. Na ten dzień uprawnionych do głosowania członków spółdzielni było 69 osób a w walnym zgromadzeniu uczestniczyło 61 spółdzielców.

W toku posiedzenia głos zabrała W. M., która poinformowała że NWZ zwołane zostało na żądanie członków zgodnie z dwoma pismami które wpłynęły do zarządu spółdzielni w dniach 23 stycznia i 23 lutego 2011 r. Domagano się w nich wniesienia do porządku obrad spraw nie ujętych przez zarząd. W. M. domagała się też aby do porządku obrad wniesionego przez członków powyższymi pismami dopisać punkt dotyczący rozpatrzenia odwołań od uchwał o wykluczeniu z członkostwa spółdzielni. Przystąpiono do głosowania nad nowym porządkiem obrad zaproponowanym przez członków spółdzielni. W głosowaniu jawnym za przyjęciem głosowały 33 osoby, a przeciwko było 19 osób. Obecny na sali adwokat poinformował obecnych, że w sytuacji zmiany porządku obrad podejmowane uchwały dotknięte będą nieważnością.

Po wyborze komisji wnioskowej i mandatowo skrutacyjnej prezes spółdzielni zażądał przekazania mu listy obecności bowiem zamierzał się z niej wykreślić. Przewodniczący odmówił wydania listy, wówczas prezes oraz kilku członków opuściło salę obrad. Pozostało na niej 32 członków. Następnie przystąpiono do głosowań w sprawie odwołań członków od uchwał rady nadzorczej. Uchwałami nr. (...) i (...), za przyjęciem których głosowało 32 członków, przyjęto odwołania powodów od uchwał o wykluczeniu ich z członków SHP jako zasadne, pozostawiając tym samym powodów w gronie członków, kończąc tym samym postępowanie wewnątrzspółdzielcze w tej sprawie.

Dow.

protokół NWZ z dnia (...)r. k. 2326, zaproszenie powoda R. P. k22, uchwały nr. (...) i (...)k27, 28.

W dalszej części obrad zajmowano się zmianą składu osobowego rady nadzorczej tej spółdzielni. Postanowieniem z dnia 24 kwietnia 2012 r. Referendarz Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Olsztynie oddalił wniosek o dokonanie zmiany w rejestrze. Uzasadniając swoje stanowisko wskazał, że zgodnie z treścią art. 41 § 2 ustawy Prawo spółdzielcze uchwały Walnego Zgromadzenia podejmowane są zwykłą większością głosów w obecności co najmniej połowy uprawnionych do głosowania, chyba że ustawa lub statut stanowią inaczej. W momencie podejmowania uchwały o zmianie składu rady nadzorczej nie było co najmniej połowy członków posiadających prawo do głosowania. Uchwała podjęta przy braku quorum nie istnieje.

Dow.

Postanowienie k. 29

Obaj powodowie otrzymali zaproszenia na kolejne Walne Zgromadzenie SHP w O. które miało odbyć się w dniu (...)r.

Dow.

Przesłuchanie stron k. 275v.

Pismami z datą 8 kwietnia 2013 r. pozwana spółdzielnia poinformowała powodów, że w związku z upływem terminu zaskarżenia uchwały rady nadzorczej do sądu, dotyczącej wykluczenia powodów z członkostwa, z dniem 27 lipca 2012 r. ustało ich członkostwo w SHP w O..

Dow.

Informacje k. 32, 33.

Sąd zważył, co następuje:

Żądanie powodów o uchylenie uchwał Rady Nadzorczej SHP w O. o numerach (...) i (...)z dnia (...)r. jest uzasadnione.

Na wstępie ustosunkować należało się do podstawowego zarzutu pozwanego – wygaśnięcia roszczeń powodów z uwagi na upływ terminu do zaskarżenia przedmiotowych uchwał. Sąd stwierdza, że nie podziela tego poglądu pozwanego.

Zgodnie z art. 24 § 1 ustawy z dnia 16 września 1982r. Prawo spółdzielcze spółdzielnia może rozwiązać stosunek członkostwa tylko przez wykluczenie albo wykreślenie członka. Stosownie do § 6 jeżeli organem właściwym w sprawie wykluczenia albo wykreślenia członka ze spółdzielni jest, zgodnie z postanowieniami statutu, rada nadzorcza, członek spółdzielni ma prawo:

1)odwołać się od uchwały o wykluczeniu albo wykreśleniu do walnego zgromadzenia, w terminie określonym w statucie, albo

2)zaskarżyć uchwałę rady nadzorczej do sądu w terminie sześciu tygodni od dnia doręczenia członkowi uchwały z uzasadnieniem; przepisy art. 42 stosuje się odpowiednio.

Z kolei § 7 stanowi, że w wypadku bezskutecznego upływu terminu do rozpatrzenia odwołania przez walne zgromadzenie, termin do zaskarżenia do sądu uchwały rady nadzorczej, o którym mowa w § 6 pkt 2, biegnie od dnia, w którym odwołanie powinno być najpóźniej rozpatrzone.

Według § 52 ust. 6 Statutu Spółdzielni Handlowo-Produkcyjnej w O. organ odwoławczy powinien rozpatrzyć wniesione odwołanie na swym najbliższym posiedzeniu. W przypadku wniesienia odwołania do Walnego Zgromadzenia termin jego rozpatrzenia nie może być dłuższy niż rok od dnia wniesienia odwołania.

Wniesienie odwołania do organu odwoławczego powoduje zawieszenie biegu terminów zawitych do dnia zakończenia postępowania wewnątrzspółdzielczego, jednakże przez okres nie dłuższy niż jeden rok od dnia, w którym organ odwoławczy powinien rozpatrzyć odwołanie (§ 53 ust. 2 Statutu). Oznacza to, że w przypadku złożenia odwołania od decyzji Rady Nadzorczej do Walnego Zgromadzenia i braku podjęcia decyzji w przedmiocie odwołania przewidziany termin 6 tygodni do zaskarżenia uchwały do sądu rozpoczyna bieg dopiero od dnia, w którym mija rok od daty złożenia odwołania.

Przyjmuje się, że terminy do zaskarżenia uchwał w przedmiocie wykluczenia lub wykreślenia członka mają charakter materialnoprawny i tym samym podlegają uwzględnieniu przez sąd z urzędu, niezależnie od podniesionego w tym zakresie zarzutu. Bezskuteczny upływ terminu powoduje utratę prawa do zaskarżenia uchwały w trybie powództwa o uchylenie.

Zdaniem pozwanego termin do zaskarżenia uchwał wykluczających powodów upłynął. Tego poglądu strony pozwanej sąd nie akceptuje.

Ze Statutu Spółdzielni Handlowo-Produkcyjnej w O. wynika, że Rada Nadzorcza podejmująca uchwałę w sprawie wykluczenia lub wykreślenia członka powinna wysłuchać jego wyjaśnień. W tym celu zainteresowany powinien być

zawiadomiony o miejscu i terminie posiedzenia Rady Nadzorczej na 7 dni przed posiedzeniem. Zawiadomienia dokonuje się pisemnie na adres członka wskazany w deklaracji. Nieobecność członka lub niezłożenie przez niego wyjaśnień na piśmie nie jest przeszkodą dla rozpatrzenia wniosku o wykluczeniu lub wykreśleniu członka, pod warunkiem prawidłowego zawiadomienia go o posiedzeniu (§ 22 ust. 2). § 22 ust. 3 Statutu stanowi, że Rada Nadzorcza, która podjęła uchwałę w sprawie wykreślenia albo wykluczenia członka ma obowiązek zawiadomić o tym członka na piśmie wraz z uzasadnieniem w terminie dwóch tygodni od dnia podjęcia uchwały. Zawiadomienie powinno zawierać pouczenie o prawie odwołania się w określonym w statucie terminie oraz o skutkach jego niezachowania (postępowanie wewnątrzspółdzielcze).

W wypadku podjęcia uchwały o wykluczeniu z członkostwa uregulowania statutowe nie tylko wymagają zawiadomienia członka o wykluczeniu na piśmie wraz z uzasadnieniem, ale nakładają także obowiązek dokonania stosownego pouczenia. Pouczenie to, aby było prawidłowe, powinno zawierać dwa elementy: po pierwsze – pouczenie o prawie odwołania się w określonym w statucie terminie (wszczęciu procedury wewnątrzspółdzielczej), a po drugie – pouczenie o skutkach niezachowania tego terminu. Poprzez użycie zwrotu „oraz” wprowadzono wymóg kumulatywnego spełnienia przesłanek właściwego zawiadomienia, a brak któregokolwiek z tych elementów powoduje, że pouczenie jest nieprawidłowe. Termin do zaskarżenia uchwały może rozpocząć biec tylko wtedy, gdy członek otrzymujący uchwałę o wykluczeniu zostanie pouczony zgodnie z zapisami statutowymi.

W ocenie Sądu, pouczenie – stosownie do treści art. 24 ust. 6 Prawa spółdzielczego – powinno informować o dwóch sposobach zaskarżenia uchwały o wykluczeniu przewidzianych ustawą – o prawie złożenia odwołania do Walnego Zgromadzenia oraz o prawie bezpośredniego zaskarżenia uchwały Rady Nadzorczej do sądu w terminie sześciu tygodni od daty doręczenia członkowi uchwały o wykluczeniu wraz z uzasadnieniem. Pouczenie to – jeśli już wskazuje na możliwość złożenia odwołania do Walnego Zgromadzenia – powinno też wyraźnie wskazywać, że w sytuacji, gdy Walne Zgromadzenie nie wypowie się w przedmiocie odwołania członka od uchwały Rady Nadzorczej w terminie roku od daty jego wniesienia, wykluczony członek ma prawo zaskarżyć uchwałę do sądu w terminie 6 tygodni, licząc od dnia, kiedy upłynął termin jednego roku. Jak już wyżej zaznaczono, Statut wprowadza termin roku do rozpatrzenia przez Walne Zgromadzenie odwołania od uchwały Rady Nadzorczej i wniesienie w terminie odwołania powoduje, że bieg terminu zawitego jest zawieszony do czasu ukończenia postępowania wewnątrzspółdzielczego. Z uwagi na doniosłość tych zapisów dla skorzystania z prawa zaskarżenia uchwały Rady Nadzorczej do sądu – w sytuacji pasywnej postawy Walnego Zgromadzenia – powinny one znaleźć się w pouczeniu. Dopiero tak pełne pouczenie pozwala uznać, że jest ono prawidłowe i daje wykluczonemu członkowi możliwość podjęcia stosownych działań w zależności od tego, jak zachowa się Walne Zgromadzenie w sprawie jego odwołania.

W okolicznościach niniejszej sprawy poza sporem jest, że w terminie dwóch tygodni od daty zawiadomienia o podjęciu przez Radę Nadzorczą uchwał o wykluczeniu powodowie wnieśli odwołanie do Walnego Zgromadzenia Członków Spółdzielni, wszczynając tym samym procedurę wewnątrzspółdzielczą. W ocenie Sądu, nie jest jednak wystarczające samo wskazanie, w jakim terminie należy wnieść odwołanie do Walnego Zgromadzenia, ale konieczne jest także określenie skutku związanego z niedochowaniem terminu, a tego drugiego elementu niewątpliwie uchwały o wykluczeniu powodów z członkostwa w Spółdzielni nie zawierają. Pouczenie zawarte w uchwałach o wykluczeniu powodów nie zawiera wszystkich wymaganych elementów – informuje jedynie o tym, że wykluczonemu członkowi przysługuje prawo do wniesienia odwołania w trybie wewnątrzspółdzielczym do Walnego Zgromadzenia. Owszem pouczenie zawiera oznaczenie terminu, jaki obowiązuje w przypadku złożenia odwołania do Walnego Zgromadzenia (termin dwóch tygodni od daty doręczenia uchwały wraz z uzasadnieniem), ale nie podaje już, jaki jest skutek jego niezachowania, a skutkiem niezachowania terminu jest to, że uchwała o wykluczeniu członka staje się skuteczna. Zresztą Statut Spółdzielni w § 22 ust. 6 – tak jak art. 24 ust. 10 Prawa Spółdzielczego – wyjaśnia, z jakim momentem uchwała o wykluczeniu staje się skuteczna, w zależności od tego, jaki sposób zaskarżenia uchwały został przez wykluczonego członka wybrany, a tego elementu zabrakło w pouczeniu, skutkując jego wadliwością. Skoro Statut powołuje się na wszystkie cztery ustawowo przewidziane sytuacje, kiedy uchwała o wykluczeniu z członkostwa staje się skuteczna, pouczenie powinno być do tego dostosowane, czyli wskazywać na dopuszczalne prawem sposoby oraz terminy zaskarżenia uzależnione od wybranego sposobu wzruszenia uchwały.

Ze Statutu Spółdzielni Handlowo-Produkcyjnej w O. wynika, że Rada Nadzorcza podejmująca uchwałę w sprawie wykluczenia lub wykreślenia członka powinna wysłuchać jego wyjaśnień. W tym celu zainteresowany powinien być zawiadomiony o miejscu i terminie posiedzenia Rady Nadzorczej na 7 dni przed posiedzeniem. Zawiadomienia dokonuje się pisemnie na adres członka wskazany w deklaracji. Nieobecność członka lub niezłożenie przez niego wyjaśnień na piśmie nie jest przeszkodą dla rozpatrzenia wniosku o wykluczeniu lub wykreśleniu członka, pod warunkiem prawidłowego zawiadomienia go o posiedzeniu (§ 22 ust. 2).

W realiach niniejszej sprawy nie budzi wątpliwości, strona pozwana nie wykazała, że powodowie zostali zawiadomieni o terminie posiedzenia rady nadzorczej które miało miejsce w dniu 30 maja 2011 r. Ich nieobecność potwierdza zarówno treść protokołu posiedzenia jak i zgodne twierdzenia powodów. Prawdziwość tych twierdzeń nie została zakwestionowana dowodami przez pozwanego. A to na nim spoczywał ciężar wykazania prawidłowości zawiadomienia ich o terminie posiedzenia rady nadzorczej. Nie ma przy tym znaczenia że obaj powodowie byli zawiadomieni i obecni oraz złożyli wyjaśnienia na pierwszym posiedzeniu rady w dniu (...)r. Ponieważ rada miała wówczas wątpliwości co do zasadności wniosku zarządu o wykluczenie powodów z członków spółdzielni dwukrotnie zwracała się do zarządu o uzupełnienie materiału dowodowego i nadesłanie dodatkowych dokumentów. Nie może budzić wątpliwości, że powodom należało stworzyć możliwość zapoznania się z dodatkowymi dokumentami a co najmniej poinformować ich, że zarząd takich dokumentów nie przedstawił, co niewątpliwie byłoby dla powodów dodatkowym i ważkim argumentem w linii swojej obrony. Nie można wykluczyć sytuacji, że powodowie przekonaliby radę nadzorczą do swojego stanowiska.

Paragraf 22 ust. 3 Statutu stanowi, że Rada Nadzorcza, która podjęła uchwałę w sprawie wykreślenia albo wykluczenia członka ma obowiązek zawiadomić o tym członka na piśmie wraz z uzasadnieniem w terminie dwóch tygodni od dnia podjęcia uchwały. Zawiadomienie powinno zawierać pouczenie o prawie odwołania się w określonym w statucie terminie oraz o skutkach jego niezachowania (postępowanie wewnętrzzspółdzielcze).

Takie zawiadomienie wraz z uzasadnieniem powodowie otrzymali.

Jak wyjaśnił Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z dnia 7 lutego 2000r. w sprawie o sygn. I CKN 387/98, w sytuacji, gdy członkowi nie doręczono zawiadomienia o wykluczeniu wraz z uzasadnieniem (art. 24 § 3 pr. spółdzielczego), to przewidziany w art. 42 § 3 pr. spółdzielczego termin do wniesienia powództwa o uchylenie uchwały nie rozpoczyna swego biegu. Okoliczność, że członek wiedział o treści uchwały, nie wywiera w tym zakresie żadnych skutków prawnych. Zasadę wyrażoną w tym wyroku można odnieść do realiów niniejszej sprawy, choć co prawda nieprawidłowość nie dotyczyła niedoręczenia zawiadomienia o wykluczeniu wraz z uzasadnieniem. Zarówno w przypadku braku doręczenia zawiadomienia, jak i braku właściwego pouczenia dokonywanego łącznie z zawiadomieniem o wykluczeniu z członkostwa, mamy do czynienia z uchybieniami natury formalnej, które rzutują na prawidłowość zawiadomienia członka o podjęciu decyzji o jego wykluczeniu. Sama świadomość procedury związanej z zaskarżeniem uchwały nie zwalnia Rady Nadzorczej z podstawowego obowiązku w zakresie prawidłowego pouczenia o trybie i terminie zaskarżenia uchwały. Prawidłowe pouczenie ma przełożenie na sposób dochodzenia obrony praw przez wykluczonego członka.

Na marginesie powyższych uwag należy stwierdzić, że wpływ na sposób dochodzenia przez powodów swoich praw w związku z podjęciem decyzji o wykluczeniu ich z członkostwa miało niewątpliwie zachowanie organów pozwanej Spółdzielni polegające na niezwoływaniu Walnych Zgromadzeń lub uniemożliwianiu ich przeprowadzenia. Na dzień (...) zostało zwołane Walne Zgromadzenie Członków Spółdzielni, na którym miały być rozpatrywane odwołania członków od uchwał Rady Nadzorczej o wykluczeniu. Na posiedzenie stawiło się 61 członków uprawnionych do głosowania, co oznaczało, że było zachowane quorum niezbędne do podejmowania ważnych uchwał. Owszem w trakcie zgromadzenia przegłosowano nowy porządek obrad, niemniej jednak nie było przeszkód, aby poddać pod głosowanie kwestię związaną z rozpatrzeniem odwołań, bowiem jak sama zauważyła strona pozwana, ten punkt był objęty porządkiem obrad. Mimo zmiany porządku obrad można było osoby uczestniczące w Walnym Zgromadzeniu pouczyć, że nie będą ważne tylko te uchwały, które będą podejmowane w sprawach, nieujętych pierwotnie w porządku obrad. Błędne było zaś pouczenie, wsparte dodatkowo stanowiskiem obecnego na sali adwokata, że wszystkie uchwały

podjęte na Walnym Zgromadzeniu będą dotknięte nieważnością. Nie sposób oprzeć się wrażeniu, że zachowanie wyrażające się w opuszczeniu sali obrad przez znaczną część spółdzielców przed przystąpieniem do rozpoznawania odwołań od uchwał Rady Nadzorczej było celowym działaniem zmierzającym do uniemożliwienia głosowania w tej kwestii. Wyjście z sali obrad przez część członków spowodowało, że w zebraniu uczestniczyły jedynie 32 osoby, a Walne Zgromadzenie nie było władne podejmować uchwał z uwagi na brak kworum.

Strona pozwana zdaje się także nie dostrzegać, że między (...), kiedy to na Walnym Zgromadzeniu Członków Spółdzielni nie doszło do wyboru Przewodniczącego zebrania, a (...), kiedy odbyło się ostatnie Walne Zgromadzenie Członków Spółdzielni, na którym przyjęto bilans i sprawozdania za lata 2011 i 2012, minęło dziewięć miesięcy, a w tym czasie nie zwoływano żadnych innych Walnych Zgromadzeń mimo wniosków członków w tym zakresie. O niezwoływaniu Walnych Zgromadzeń informowano Krajową Radę Spółdzielczą, która próbowała podjąć interwencję w tej sprawie.

Co więcej, Walne Zgromadzenie Członków Spółdzielni zwołane na dzień (...) się nie odbyło, bowiem w jego trakcie powstał spór odnośnie tego, czy proponowany przez spółdzielców K. W. może pełnić funkcję Przewodniczącego. Reakcja Przewodniczącego Rady Nadzorczej o przerwaniu posiedzenia jest o tyle zastanawiająca, że na Walnym Zgromadzeniu w dniu (...) kompetencje K. W. nie były kwestionowane i to właśnie on został wybrany Przewodniczącym zebrania.

Kolejne Walne Zgromadzenie zostało zwołane dopiero na dzień (...). Na tym zebraniu nie przystąpiono do głosowania nad punktem obrad obejmującym rozpatrzenie odwołań do uchwał Rady Nadzorczej, bowiem z nieznanых powodów część członków opuściła salę obrad i z braku kworum nie można było podjąć uchwał.

Zdaniem Sądu, działanie organów strony pozwanej nie jest przypadkowe i miało na celu usankcjonowanie stanu wynikającego z nieprawidłowo podjętej w dniu (...) uchwały Rady Nadzorczej poprzez uniemożliwienie złożenia pozwu do sądu w terminie sześciu tygodni od dnia, kiedy odwołania powinny być najpóźniej rozpoznane. Tego typu działanie skorelowane z brakiem pouczenia o terminie jednego roku na rozpatrzenie odwołań przez Walne Zgromadzenie i skutkach upływu tego terminu w kontekście prawa odwołania się do sądu, jednoznacznie wskazuje na celowość postępowania Zarządu pozwanej Spółdzielni. Co istotne, z postanowienia w sprawie I Ds. 236/13 wynika, że zachowanie Zarządu pozwanej Spółdzielni wyczerpało znamiona czynu zabronionego określonego w art. 267c pkt ustawy Prawo spółdzielcze, ale postępowanie karne umorzono ze względu na znikomy stopień społecznej szkodliwości.

W tej sytuacji Sąd uznał, że termin do zaskarżenia uchwał nr. (...)i (...)Rady Nadzorczej z dnia (...) – wskutek wadliwości związanych z pouczeniem – nie mógł rozpocząć biegu, co powoduje, że zarzut upływu terminu zawitego nie jest słuszny.

Rozstrzygnąwszy, że termin do zaskarżenia uchwały do sądu nie został przekroczony, w dalszej kolejności należało się zastanowić nad tym, czy istnieją podstawy do uchylenia uchwał Rady Nadzorczej nr (...) i (...).

Zgodnie z art. 42 § 3 Prawa Spółdzielczego, stosowanym odpowiednio na podstawie art. 24 § 6, uchwała sprzeczna z postanowieniami statutu bądź dobrymi obyczajami lub godząca w interesy spółdzielni albo mająca na celu pokrzywdzenie jej członka może być zaskarżona do sądu. W obecnym stanie prawnym są cztery przesłanki zaskarżenia uchwały do sądu: sprzeczność z postanowieniami statutu, sprzeczność z dobrymi obyczajami, godzenie w interesy spółdzielni, pokrzywdzenie członka spółdzielni.

Na wstępie tej części rozważań należy przede wszystkim zauważyć, że w dniu 30 marca 2011r. Zarząd Spółdzielni podjął decyzję o wystąpieniu z wnioskiem do Rady Nadzorczej o wykluczeniu powodów . Pismem z dnia 7 kwietnia 2011r. zawiadomiono powodów, że na posiedzeniu w dniu (...) będą rozpatrywane wnioski Zarządu o ich wykluczenie z członkostwa w Spółdzielni. Na wyznaczone posiedzenie Rady Nadzorczej powodowie stawili się i złożyli ustne wyjaśnienia ustosunkowujące się do stawianych im zarzutów. Po wysłuchaniu członków, których dotyczyły wnioski o wykluczenie, Rada Nadzorcza podjęła decyzję o wystosowaniu pisma do Zarządu o uzupełnienie dokumentów obciążających członków. Na kolejnym posiedzeniu wyznaczonym na dzień (...). Rada Nadzorcza poddała pod

głosowanie wnioski Zarządu o wykluczenie powodów z członkostwa w Spółdzielni mimo braku zawiadomienia ich o terminie posiedzenia. Na tym posiedzeniu wykluczono powodów z grona członków spółdzielni.

Stosownie do § 22 ust. 2 Rada Nadzorcza podejmująca uchwałę w sprawie wykluczenia lub wykreślenia członka powinna wysłuchać jego wyjaśnień. W tym celu zainteresowany powinien być zawiadomiony o miejscu i terminie posiedzenia Rady Nadzorczej na 7 dni przed posiedzeniem zawiadomienia dokonuje się pisemnie na adres członka wskazany w deklaracji. Nieobecność członka lub niezłożenie przez niego wyjaśnień na piśmie nie jest przeszkodą dla rozpatrzenia wniosku o wykluczeniu lub wykreśleniu członka, pod warunkiem prawidłowego zawiadomienia go o posiedzeniu.

Powołany zapis Statutu realizuje ogólną zasadę wyrażoną w art. 24 § 4 Prawa spółdzielczego, zgodnie z którym obowiązkiem Rady Nadzorczej jest wysłuchanie wyjaśnień zainteresowanego członka spółdzielni. Organ podejmujący uchwałę o wykluczeniu ma obowiązek stworzenia zainteresowanemu członkowi możliwości wypowiedzenia się w sprawie wykluczenia, nie ma natomiast obowiązku wysłuchania zainteresowanego członka spółdzielni (vide: wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 8 kwietnia 2009r., I ACa 151/09 niepubl.). Niemniej jednak należy zauważyć, że ustawodawca nie określił wymogów dotyczących sposobu, formy i terminu wysłuchania członka spółdzielni przed podjęciem decyzji o wykluczeniu. Szczegółowe unormowanie nie jest konieczne, gdyż w tym zakresie ustawodawca pozostawia swobodę spółdzielniom, które w statutach bądź regulaminach wydawanych na podstawie statutu regulują powyższe kwestie.

Z dołączonego do akt sprawy Statutu Spółdzielni wynika sposób, forma i termin wysłuchania członka spółdzielni przed podjęciem uchwały o wykluczeniu (§ 22 ust. 2). Jak zostało wyżej wskazane, uchwała o wykluczeniu z członkostwa może zapaść tylko wtedy, gdy członek, którego dotyczy wniosek Zarządu, zostanie prawidłowo zawiadomiony o posiedzeniu. Prawidłowe zawiadomienie wymaga zaś formy pisemnej i musi być wysłane na 7 dni przed terminem posiedzenia. Wymóg ten nie został spełniony w odniesieniu do powodów, a Rada Nadzorcza, która w dniu (...) podjęła decyzję o ich wykluczeniu, nie stworzyła im nawet możliwości wypowiedzenia się w przedmiocie wniosku Zarządu.

W tych okolicznościach Sąd uznał, że istnieją podstawy do uchylenia uchwał Rady Nadzorczej o wykluczeniu powodów z członkostwa w Spółdzielni jako sprzecznych z postanowieniami Statutu Spółdzielni Handlowo-Produkcyjnej w O. (§ 22 ust. 2) Podstawą żądania uchylenia uchwały walnego zgromadzenia czy też rady nadzorczej spółdzielni mogą być zarówno zarzuty merytoryczne, jak i formalne, te ostatnie jednak o tyle, o ile wadliwość miała lub mogła mieć wpływ na treść uchwały. Z uwagi na brak zawiadomienia o terminie posiedzenia uniemożliwiono powodom przedstawienie własnych racji i nie można z góry wykluczać, że nie wywarłyby one jakiegokolwiek wpływu na decyzję poszczególnych członków Rady Nadzorczej. Waga naruszenia wymogu formalnego, jakim jest umożliwienie członkowi wypowiedzenia się w kwestii planowanego przez organ spółdzielni wykluczenia z rejestru członków, jest na tyle istotna, że uzasadniała uchylenie zaskarżonych uchwał jako sprzecznych z postanowieniami Statutu Spółdzielni, o czym orzeczono wyroku.

Waga wskazanych uchybień, jak wskazano wyżej, w pełni uzasadnia uchylenie uchwał pozbawiających powodów członkostwa w spółdzielni. Z tego względu nie zachodzi potrzeba rozważania merytorycznych zarzutów zawartych we wniosku zarządu z 30 marca 2011r. Tym samym analiza zgromadzonych w tej części dowodów staje się zbędna.

Jedynie na marginesie wskazać można, opierając się na przeprowadzonych na rozprawie dowodach z zeznań świadków i stron oraz na wrażeniu jakie na sądzie te dowody wywarły, że u podstaw konfliktu nie leżą wcale względy merytoryczne lecz głęboki konflikt personalny między osobami pełniącymi obecnie i w przeszłości kierownicze funkcje w organach spółdzielni. Jego echem jest też podział i konflikt między pozostałymi członkami tej spółdzielni.

Prawną podstawą orzeczenia o kosztach procesu jest przepis art. 98 kpc.

Sędzia

Wiesław Kasprzyk